

ส่วนที่ 3

วิธีการเพื่อความปลอดภัย

บทที่ 1

ลักษณะและชนิดของวิธีการเพื่อความปลอดภัย

วิธีการเพื่อความปลอดภัย ไม่ใช่โทษ แต่เป็นวิธีการที่ศาลใช้กับบุคคลเพื่อป้องกันการกระทำผิด เพื่อตัดนิสัย ฝึกหัดอาชีพ และเพื่อความปลอดภัยของประชาชน วิธีการเพื่อความปลอดภัย เป็นบทบัญญัติใหม่ในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเดิมกฎหมายลักษณะอาญาไม่ได้บัญญัติเรื่องวิธีการเพื่อความปลอดภัยไว้ แต่วิธีการเพื่อความปลอดภัยบางชนิดได้แก่ กักกัน ห้ามเข้าเขตกำหนด และการเรียกประกันตัวขึ้นคืน เคยถูกบัญญัติรวมอยู่กับ โทษ ในกฎหมายลักษณะอาญา มูลเหตุที่ต้องบัญญัติวิธีการเพื่อความปลอดภัยขึ้นมาใช้แยกต่างหากจากโทษก็เนื่องจากจุดมุ่งหมายในการใช้โทษเพื่อปราบปรามการกระทำผิดไม่ได้ผลเพียงพอ เป็นต้นว่า การลงโทษที่มีระยะเวลาสั้น ไม่สามารถตัดนิสัยผู้กระทำผิดได้ จึงต้องมีการกักกันซึ่งเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยไปใช้เสริมกับโทษ เพื่อให้มีการควบคุมตัวผู้นั้นไว้ต่อไป เป็นระยะที่นานพอสมควรแก่การอบรม แก้ไข ตัดนิสัย ของผู้นั้นได้ นอกจากนี้โทษจะใช้บังคับได้ต่อเมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้ว ถ้ายังไม่ได้กระทำความผิด แต่มีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าผู้นั้นอาจจะกระทำความผิดขึ้นก็ไม่มีทางที่จะนำโทษไปบังคับกับผู้นั้นได้ ถ้ารอจนผู้นั้นกระทำความผิดขึ้นแล้ว ผลเสียย่อมจะเกิดแก่สังคมส่วนรวม จึงต้องบัญญัติวิธีการเพื่อความปลอดภัยขึ้นเพื่อป้องกันการกระทำผิดที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ความคล้ายกันระหว่างโทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย

1. ศาลจะใช้โทษหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยบังคับกับผู้ใดบ้าง จะต้องมีความหมายบัญญัติให้อำนาจไว้ ในเรื่องโทษต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 ส่วนเรื่องวิธีการเพื่อความปลอดภัยเป็นไปตามมาตรา 12
2. โทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย จะต้องให้ศาลเป็นผู้กำหนด ก็ต้องมี การเสนอคดีขึ้นสู่ศาลและศาลเป็นผู้พิจารณาพิพากษาให้ลงโทษหรือให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย
3. การเอาวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้ ต้องเป็นไปตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เช่นเดียวกับโทษ ก็ต้องมีการพิจารณาคดีทำนองเกี่ยวกับการลงโทษ

ความแตกต่างระหว่างโทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย

1. โทษมีวัตถุประสงค์ในการปราบปรามการกระทำผิดวัตถุประสงค์ประการหนึ่งของโทษ คือ แก้แค้น ทดแทน แต่วิธีการเพื่อความปลอดภัย เป็นวิธีการเพื่อป้องกันการกระทำผิดในอนาคต จึงไม่มีวัตถุประสงค์ในการแก้แค้น ทดแทน
2. การที่ศาลจะลงโทษ ศาลคำนึงถึงความรับผิดชอบในทางอาญาของผู้ที่จะถูกลงโทษ แต่การใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย คำนึงถึงลักษณะและสภาพของตัวผู้ที่จะถูกใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยว่าจะก่ออันตรายให้กับสังคมหรือไม่ โดยไม่คำนึงถึงเจตนาหรือความรับผิดชอบในทางอาญา ของผู้นั้นเลย ตัวอย่างเช่น ผู้กระทำความผิดเพราะเหตุเป็นบุคคลวิกลจริต กฎหมายไม่ลงโทษ ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดโดยขาดความสำนึก ไม่สามารถรู้สึกตัว ไม่รู้สภาพของการกระทำผิด จึงไม่สมควรต้องรับผลร้ายจากการกระทำนั้น แต่ศาลอาจใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย บังคับกับบุคคลวิกลจริตได้ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของสังคม เช่น อาจสั่งให้เอาไปคุมตัวไว้ในสถานพยาบาล เพื่อบำบัดรักษา และไม่ให้ออกมาทำอันตรายต่อผู้อื่น

3. โทษใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดอาญา แต่วิธีการเพื่อความปลอดภัยใช้กับผู้ที่ยังไม่ได้กระทำความผิดก็ได้ เช่น การเรียกประกันทัณฑ์บน

4. ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษ โดยคำนึงถึงความร้ายแรงของการกระทำความผิด ส่วนวิธีการเพื่อความปลอดภัย ศาลไม่คำนึงถึงลักษณะความร้ายแรงของการกระทำ หากแต่คำนึงถึงสภาพของผู้ที่ถูกใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยว่า จะก่ออันตรายให้กับสังคมได้อย่างไร แล้วจึงเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมกับสภาพของผู้นั้น

5. โทษใช้กฎหมายในขณะที่กระทำความผิดบังคับ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 2 แต่วิธีการเพื่อความปลอดภัยใช้กฎหมายในขณะที่ศาลพิพากษาบังคับ คือมีผลย้อนหลังได้ เพราะศาลคำนึงถึงความปลอดภัยในอนาคต

6. โทษนั้นศาลต้องกำหนดชนิดและปริมาณของโทษไว้แน่นอนตายตัวในคำพิพากษา ส่วนวิธีการเพื่อความปลอดภัย มีลักษณะที่ยืดหยุ่นกว่า โดยศาลอาจยกเลิก หรือเปลี่ยนแปลงวิธีการนั้น ๆ ได้ ถ้าภายหลังปรากฏว่าพฤติการณ์ของผู้นั้นได้เปลี่ยนแปลงไป

ชนิดต่าง ๆ ของวิธีการเพื่อความปลอดภัย บรรวมกฎหมายอาญา มาตรา 39 ได้บัญญัติชนิดต่าง ๆ ของวิธีการเพื่อความปลอดภัยไว้ดังนี้

มาตรา 39 "วิธีการเพื่อความปลอดภัย มีดังนี้

- (1) กักกัน
- (2) ห้ามเข้าเขตกำหนด
- (3) เรียกประกันทัณฑ์บน
- (4) คุมตัวไว้ในสถานพยาบาล
- (5) ห้ามการประกอบอาชีพบางอย่าง"